

31 mei 2022

Overzicht als onderdeel van de rapportage
'Rollen en verantwoordelijkheden
drinkwaterbedrijven'

BTO 2022.027

N. van Aalderen & A. van Loon.

In de hierop volgende slides worden de belangrijkste verantwoordelijkheden van verschillende partijen* m.b.t. drinkwater weergegeven. Hierin is een onderscheid gemaakt tussen verantwoordelijkheden m.b.t.:

- De beschikbaarheid en kwaliteit van **grondwater**
- De beschikbaarheid en kwaliteit van **oppervlaktewater**
- De productie en levering van **drinkwater**

Hierbij zijn verantwoordelijkheden opgenomen voor het type waar ze voornamelijk betrekking op hebben.

* In dit overzicht is gefocust op partijen met een wettelijk verankerde verantwoordelijkheid. Kennisinstituten zijn hierin niet meegenomen.

Een tweede indelingsmechanisme dat gebruikt is maakt onderscheid tussen verschillende typen verantwoordelijkheden:

- **Wetgevend en normerend:** hiermee wordt bedoeld op het opstellen van wetgeving en besluiten.
- **Bevoegd gezag en kaderstellend:** Met bevoegd gezag wordt de instantie aangeduid die vergunningen of beschikkingen afgeeft. Kaderstellend duidt op de bevoegdheid van een (lokaal) bestuur om kaders te stellen voor bepaalde ontwikkelingen, dit kunnen zowel beleidsmatige-, als toetsingskaders zijn.
- **Zorgplicht en uitvoerend:** Partijen hebben vaak een wettelijke zorgplicht die een bepaalde verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Daarnaast kunnen ze een uitvoerende rol hebben m.b.t. bijvoorbeeld handhaving.

Met de bovenstaande onderverdeling wordt op geen enkele manier een hiërarchie tussen de verschillende verantwoordelijkheden gesuggereerd.

De overzichten zijn bedoeld om inzicht te geven in de verdeling van verantwoordelijkheden. Ze zijn niet bedoeld om een compleet overzicht te geven; het is mogelijk dat hierin verantwoordelijkheden ontbreken, of dat ze regionaal anders verdeeld zijn dan weergegeven.

Beschikbaarheid en kwaliteit grondwater

Wetgevend en normerend

Europese Unie

Europese Richtlijnen:

- EU-Grondwaterrichtlijn 2006/118/EG
- Nitraatrichtlijn 91/676
- Industriële emissies richtlijn 2010/75
- Stedelijk afvalwater richtlijn 91/271
- Kaderrichtlijn Water 2000/60/EG

REACH Verordening Chemische stoffen

Het Rijk

Wetgeving en besluiten:

- Drinkwaterwet en drinkwaterbesluit
- Besluit kwaliteitsdoelstellingen en monitoring water 2009 (Bkmw)** & Protocol voor monitoring en toetsing drinkwaterbronnen KRW ('Protocol').
- Waterwet*
- Wet Milieubeheer*
- Wet Natuurbescherming*: Als grondwaterlichaam in of van invloed op Natura200 gebied.
- Wet bodembescherming*, Nationale richtlijn bodembescherming & Infiltratiebesluit bodembescherming**
- Mijnbouwwet

*Vanaf 2023 zullen deze wetten (deels) opgaan in de Omgevingswet
 ** Deze besluiten zullen opgaan in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) onder de Omgevingswet

Bevoegd gezag en kaderstellend

Bevoegd gezag grondwateronttrekkingen

- onder Rijkswateren

Kaderstellend gebruik ondergrond

- Structuurvisie Ondergrond (STRONG): hierin wordt o.a. provincies gevraagd te zoeken naar Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's).
- Uitgifte mijnbouwvergunningen

Kader stellend KRW (beheer stroomgebieden)

- Stroomgebiedsbeheerplannen (SGBP): bevatten doelen en kaders voor het bereiken van een goede toestand van grondwaterlichamen.

Uitvoerend toezichthouden

- **Staatstoezicht op de Mijnen:** Toezicht integriteit geothermieputten.

Provincie

Bevoegd gezag grondwaterkwaliteit & -onttrekkingen

Beheer grondwaterkwaliteit (volgens Wet bodembescherming) Vergunningverlening:

- Boven 150.000 m3/jaar voor industriële toepassingen
- Voor de drinkwatervoorziening
- Voor open bodemenergie systemen

Als relevant: vergunning wet natuurbescherming

Kaderstellend ruimtelijke ordening

Provincies (en sommige grote gemeenten) zijn verantwoordelijk voor het grondwaterkwaliteitsbeheer. Vaststellen van instrumenten, zoals structuurvisies en inpassingsplannen. Aanwijzing milieubeschermingsgebieden (waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones) en bevoegd gezag voor de regulering van activiteiten hierbinnen. Kaderstellend via Provinciale Milieu Verordening (PMV, gaat op in Omgevingsverordening met introductie omgevingswet).

Kaderstellend Waterschappen

Stelt regelement en kaders voor waterschappen. O.a. voor peilbesluit, wateroverlast, landnatuur.

Uitvoering Protocol KRW (volgens Bkmw)

Monitoring en toetsing waterlichamen (met name waterwinlocaties) waarvoor provincie als bestuursorgaan verantwoordelijk is. Maken van afspraken over vervolgacties als niet aan KRW doelen wordt of dreigt te worden voldaan.

Uitvoering en regie Gebiedsdossiers per grondwaterwinning

Provincies hebben een regierol over het proces van de gebiedsdossiers voor drinkwaterwinningen.

Zorgplicht drinkwaterbronnen

Veiligstellen voldoende waterreserves (o.a. zoeken naar ASV's).

Waterschap

Bevoegd gezag grondwateronttrekkingen

Waterschappen zijn verantwoordelijk voor kwantitatief grondwaterbeheer. Vergunningverlening en meldplicht

- Onder 150.000 m3/jaar voor industriële toepassingen
- Alle grondwateronttrekkingen waar niet de provincie of het Rijk verantwoordelijk voor zijn (i.e. niet voor drinkwater of open bodemenergiesystemen).
- Bevoegd gezag beregeningsverbod

Bevoegd gezag lozingen en infiltratie

- Lozingen en infiltratie in bodem (vastgelegd in de Keur)
- 'Watertoets' ruimtelijke plannen gemeenten

Kaderstellend WBP

Waterbeheersprogramma (WBP) en waterschapsverordening

Gemeente

Kader stellend ruimtelijke ordening

Sommige grote gemeenten (en provincies) zijn verantwoordelijk voor grondwaterkwaliteitsbeheer. Dit gebeurt via gemeentelijke bestemmingsplannen en structuurvisies. Hiermee zijn gemeenten o.a. verantwoordelijk voor het grondwater in stedelijk gebied.

Bevoegd gezag lozingen en voorval

- Lozingen in of op de bodem en in het riool
- Treffen maatregelen bij voorval

Zorgplicht grondwater

Opstellen en uitvoeren rioleringsplan

Zorgplicht/ uitvoerend

Drinkwaterbedrijf

Zorgplicht drinkwaterbronnen

Veiligstellen voldoende waterbeschikbaarheid (o.a. ASV's).

Bescherming bronnen tegen verontreiniging (o.a. middels onderzoek, meetprogramma's en terreinbeheer)

Zorgplicht KRW

Voorkomen uitputting grondwaterbronnen

Zorgplicht Wet Natuurbescherming

Voorkomen schade aan Natura 2000-doelstellingen

Zorgplicht Waterwet

Compenseren droogteschade landbouw

Huishoudens en bedrijven

Zorgplicht grondwater

op eigen perceel

Beschikbaarheid en kwaliteit oppervlaktewater

Wetgevend en normerend

Europese Unie

Europese Richtlijnen:

- Kaderrichtlijn water 2000/60/EG
- EU-Grondwaterrichtlijn (invulling KRW)
- EU-Zwemwaterrichtlijn (invulling KRW)
- Eu-Biocide richtlijn 98/8/EG
- Europese Verordening (EG) nr. 1107/2009 (m.b.t. op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen)

Het Rijk

Wetgevend:

- Waterwet**, en bijbehorend het Besluit kwaliteitsdoelstellingen en monitoring water 2009 (Bkmw) & Protocol voor monitoring en toetsing drinkwaterbronnen KRW (vanaf nu 'Protocol').
- Wet Milieubeheer*
- Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden
- Besluit gewasbeschermingsmiddelen en biociden

*Vanaf zomer 2022 zal de Wet Milieubeheer opgaan in de Omgevingswet
 ** De Waterwet zal deels opgaan in de Omgevingswet

Bevoegd gezag en kaderstellend

Kaderstellend KRW (beheer stroomgebieden)
 Resultaatverplichting uitvoering KRW. Afspraken hiervoor zijn opgenomen in het bestuursakkoord Water en het Besluit vaststelling monitoringsprogramma KRW.

Stroomgebiedbeheersplannen (SGBP) bevatten doelen en kaders voor het bereiken van een goede toestand van grondwaterlichamen.

Bevoegd gezag vergunningen activiteiten rijkswateren (Rijkswaterstaat)
 Vergunningen voor activiteiten in of op rijkswateren.

Provincie

Kaderstellend en bevoegd gezag ruimtelijke ordening
 Vaststellen van instrumenten, zoals de structuurvisie en bestemmingsplannen, en bevoegd gezag voor de regulering van activiteiten hierbinnen. Verantwoordelijk voor Provinciale Milieu Verordening (PMV, gaat op in Omgevingsverordening met introductie omgevingswet).

Kaderstellend RWP
 Opstellen Regionaal Waterprogramma (RWP) met KRW-nota

Waterschap

Bevoegd gezag vervuilingen

- Lozingsvergunning oppervlaktewater
- 'Watertoets' ruimtelijke plannen gemeenten
- Handhaving m.b.t. bestrijdingsmiddelen (KRW doelen oppervlaktewater realiseren)

Kaderstellend WBP
 Waterbeheersprogramma met hierin o.a. een uitwerking van de KRW; en aanvulling op RBP.

Gemeente

Kaderstellend riolering
 Gemeentelijke rioleringsplannen

Zorgplicht/ uitvoerend

Uitvoerend en zorgplicht voor bewaken kwaliteit oppervlaktewater (Rijkswaterstaat)

- Kwaliteit Rijkswateren (Uitvoer o.a op basis van het Protocol)
- Gebiedsdossiers winning Rivierwater
- Beheer Rijkswateren

Uitvoerend toezichhouden

- **NVWA:** toezicht op gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Zorgplicht drinkwaterbronnen
 Veiligstellen voldoende waterreserves (o.a. zoeken naar ASV's).

Zorgplicht waterwet
 Zuivering stedelijk afvalwater

Uitvoerend handhaving van Protocol KRW (volgens Bkmw)
 Monitoring en toetsing waterlichamen (met name waterwinlocaties) waarvoor waterschap als bestuursorgaan verantwoordelijk is. Maken van afspraken over vervolgacties als niet aan KRW doelen wordt voldaan of dreigt te worden voldaan

Uitvoerend toezichhouden
 Toezicht op gebruik gewasbeschermingsmiddelen

Zorgplicht Waterwet
 Inzameling vuil afvalwater in vuilwaterriool en afvoer naar zuivering.

Drinkwaterbedrijf

Voorkomen natuurschade als gevolg van onttrekkingen (als relevant voor Natura 2000, wet Natuurbescherming)

Bescherming bronnen tegen verontreiniging (o.a. middels onderzoek, instellen meetprogramma's)

Huishoudens en bedrijven

Zorgplicht tegengaan vervuiling oppervlaktewater en bodem via afvalwaterstromen en/of lozingen.

Productie en levering drinkwater

Wetgevend en normerend

Europese Unie

Wetgevend Europese Richtlijnen

- EU-Drinkwaterrichtlijn 98/93*

* In december 2020 is een nieuwe drinkwaterrichtlijn (2020/2184) aangenomen. Deze moet uiterlijk in januari 2023 in het nationale recht zijn omgezet.

Het Rijk

Wetgevend

- Drinkwaterwet
- Besluit kwaliteitsdoelstellingen en monitoring water 2009 (Bkmw) & Protocol voor monitoring en toetsing drinkwaterbronnen KRW (vanaf nu 'Protocol').

Bevoegd gezag en kaderstellend

Kader stellend
Nationale grondwatervoorraden

Bevoegd gezag WACC
De investeringsruimte van drinkwaterbedrijven wordt bepaald door het vaststellen van een maximaal rendement dat drinkwaterbedrijven mogen maken over geïnvesteerd vermogen. Dit wordt elke twee jaar vastgesteld door het ministerie van I&W.

Bevoegd gezag als toezichthouder

- **Inspectie Leefomgeving en Transport:** Goedkeuring leveringsplannen drinkwaterbedrijven en ontheffing inname water met overschrijding signaleringswaarden

Provincie

Bevoegd gezag winningsvergunning
Uitgave winningsvergunning drinkwater

Kaderstellend op tarieven drinkwaterbedrijven
Aandeelhouder drinkwaterbedrijf: tariefstelling en investeringsruimte

Gemeente

Kaderstellend op tarieven drinkwaterbedrijven
Aandeelhouder drinkwaterbedrijf: tariefstelling en investeringsruimte

Zorgplicht/ uitvoerend

Uitvoerend ASV's
Zoeken naar aanvullende strategische voorraden (ASV's) met drinkwaterbedrijven

Zorgplicht drinkwaterwet
Het collectieve drinkwaterbelang moet een belangrijke plek innemen bij het beoordelen van ruimtelijke ontwikkelingen en beoordelen van de milieugevolgen van activiteiten of inrichtingen.

Zorgplicht drinkwaterwet
Het collectieve drinkwaterbelang moet een belangrijke plek innemen bij het beoordelen van ruimtelijke ontwikkelingen en beoordelen van de milieugevolgen van activiteiten of inrichtingen

Uitvoering calamiteiten
Ondersteuning nooddrinkwater-voorziening

Drinkwaterbedrijf

Zorgplicht drinkwater
Levering drinkwater;
Veiligstellen voldoende reserves;
Opstellen kostendekkende tarieven;
Zuivering drinkwater;
Nooddrinkwatervoorziening.

Huishoudens en bedrijven

Betaalplicht

Groninghaven 7
3433 PE Nieuwegein
The Netherlands

T +31 (0)30 60 69 511
E info@kwrwater.nl
I www.kwrwater.nl

@KWR_Water

KWR

KWR_Water

Nicolien van Aalderen

Nicolien.van.aalderen@kwrwater.nl

030-6069664

Arnaut van Loon

Arnaut.van.loon@kwrwater.nl

030-6069550

Referentie: van Aalderen, N., van Loon, A. (2022) Overzicht rechten en plichten drinkwater. In: Rollen en verantwoordelijkheden drinkwaterbedrijven. BTO 2022.027. Nieuwegein: KWR

[Link](#) naar hoofdrapportage